

**MURAT
YAYINLARI**

**KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI
A GRUBU VE ÖĞRETMENLİK
ALAN BİLGİSİ TESTİ**

HUKUK • İKTİSAT • MALİYE

**DENEME TG-3
ÇÖZÜM KİTAPÇIĞI**

Bu testlerin her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, testlerin tamamının veya bir kısmının Merkezimizin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve testlerin hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

ÇÖZÜMLER

• HUKUK ÇÖZÜMLER •

1. C Tutuklular 1995 Anayasa değişikliği ile taksirli suçlardan hüküm giyenler ise 2001 Anayasa değişikliği ile seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olmuştur. Kısıtlılar, silah altındaki er ve erbaşlar, askeri öğrenciler, kasıtlı suçlardan hüküm giymiş olanlar seçimlerde oy kullanamaz.

2. C Kesin hesap kanun teklifi ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak en geç 6 ay sonra Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bu kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve kabul edilir. Kesin hesap kanunu teklifinin Meclis Genel Kurulu'nda kabul edilmesi için nitelikli çoğunluk öngörülmemiştir.

3. B 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı kararnamesine göre Cumhurbaşkanlığı makamının herhangi bir nedenle boşalması halinde yenisi seçilinceye kadar Cumhurbaşkanı'na en yaşlı Cumhurbaşkanı yardımcısı vekalet eder ve ona ait yetkileri kullanır. Cumhurbaşkanlığı makamının geçici nedenlerle boşalması halinde makama Cumhurbaşkanının belirleyeceği Cumhurbaşkanı yardımcısı vekalet eder ve ona ait yetkileri kullanır.

4. A 1982 Anayasası'na göre Cumhurbaşkanlığına bağlı olan Devlet Denetleme Kurulunun denetim kapsamında yargı organları ve iştirakler yer almaz. Kurul re'sen (kendiliğinden) değil, Cumhurbaşkanının isteği üzerine; tüm kamu kurum ve kuruluşlarında, sermayesinin yarısından fazlasına (%50'sinden fazlasına) bu kurum ve kuruluşların katıldığı her türlü kuruluşta (iştirakler hariç), kamu kurumu niteliğinde olan meslek kuruluşlarında (oda-baro-borsa-birlik), her düzeydeki işçi ve işveren meslek kuruluşlarında (sendika), kamuya yararlı dernek ve vakıflarda her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetim yapabilir. 2017 Anayasa değişikliği sonrası kurulun denetim kapsamına askeri organlarda girmiştir

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

5. **E** Özürsüz ve izinsiz yirmi gün devamsızlık yapan belediye başkanının görevi İçişleri Bakanlığının bildirim üzerine Danıştay kararıyla sona erer.
6. **D** Kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşların üzerindeki idari denetim vesayet ile sağlanmaktadır. Öncüllere baktığımızda tüzel kişiliğe sahip belediye organlarının tesis ettiği işlemler üzerinde vesayet denetimi olduğunu görmekteyiz. III ve IV. Öncüller devlet tüzel kişiliği içinde bulunan idari organların tesis ettiği işlemler olduğu için hiyerarşik denetim söz konusudur.
7. **D** Yol ve alt yapı projelerinde taksitle kamulaştırma yapılamamaktadır.
8. **C** Sağlık sebebi hariç adaylık sürecinde memuriyetle ilişkisi kesilenler 3 yıl geçmeden devlet memuru olamazlar.
9. **D** Kamu görevlilerine ilişkin tesis edilen atama ve naklen atama, geçici ve sürekli görevlendirme, görev ve unvan değişikliğine ilişkin işlemlerin uygulanmakla etkisi tükenmez.
10. **B** İlk incelemede davanın vekil olmayan temsilci ile açıldığının tespit edilmesi halinde davanın 30 gün içinde vekille veya bizzat açılması için dilekçenin reddine karar verilir.
11. **D** Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekerrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez. Kusur yeteneği olmayan kişilerin saldırılarına karşı da meşru müdafaa yapılması mümkündür.
12. **E** Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir.
13. **E** En az 100 ve en fazla 500 Türk Lirası olan bir gün karşılığı adli para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundularak takdir edilir.
14. **D** Şüpheli, vekil, müdafii, soruşturma, kovuşturma, malen sorumlu, disiplin hapsi, toplu suç, suçüstü, ifade alma, sorgu Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, yargı görevi yapan, gece, silah, çocuk, örgüt mensubu kişi, itiyadi suçlu, suçlu meslek edinen, vatanş, kamu görevlisi ise Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiştir.
15. **C** Şüpheli veya sanığın adli kontrol yükümlülüğünün devamının gerekip gerekmeyeceği hususunda en geç dört aylık aralıklarla; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi, kovuşturma evresinde ise resen mahkeme tarafından karar verilir.
16. **B** Cumhuriyet savcısı, ancak hâkim tarafından yapılabilecek olan bir soruşturma işlemine gerek görürse, istemlerini bu işlemin yapılacağı yerin sulh ceza hâkimine bildirir. Sulh ceza hâkimi istenilen işlem hakkında, kanuna uygun olup olmadığını inceleyerek karar verir ve gereğini yerine getirir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

17. D Değeri para ile ölçülebilen haklara malvarlığı hakları denir. Bunlar alacak hakları; mülkiyet, intifa gibi aynı haklar; maddi değere sahip yenilik doğuran haklar ve fikri haklardır.

Şahıs varlığı hakları, malvarlığı dışında kalan, kişinin insan olmasından kaynaklanan, daha çok manevi hayatına ilişkin olan haklardır. Bu anlamda kişinin kendisi üzerindeki kişilik hakları ve başka kişiler üzerindeki bir kısım hakları şahıs varlığı haklarıdır. Velayet hakkı kişi üzerinde doğan bir hak olduğu için şahıs varlığı haklarından değildir.

18. E Nişanlanma, karar niteliğinde bir irade beyanı değil, aile hukukuna özgü bağımsız bir sözleşmedir. İleride birbiriyle evlenmek isteyen ayrı cinsiyetten iki kişinin bu konudaki iradelerini karşılıklı olarak birbirlerine açıklamalarıdır. Nişanlanma iradesinin açık veya örtülü olarak açıklanması yeterlidir, herhangi bir şekil şartı yoktur. Kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hakkın kullanılması niteliğinde olduğundan temsilci marifetiyle yapılması mümkün değildir. TMK m. 118/ 2 uyarınca, ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar yasal temsilcilerinin izniyle nişanlanabilir. Nişanlanmanın şarta veya vadeye bağlanabilmesi mümkündür.

19. D Evli olan bir kadın ya da erkeğin karşı cinsten bir kişi ile cinsel ilişki yaşaması zina olarak kabul edilir. Diğer eş, bu sebebe dayanarak boşanma davası açabilir.

Diğer eş, zınayı öğrendiği tarihten itibaren altı ay ve her hâlde zina eyleminin üzerinden beş yıl içinde zinaya dayanan boşanma davası açabilir. Bu süreler hak düşürücüdür. Diğer eşin zina yaparını affetmesi dava hakkını ortadan kaldırmaz. Zina, mutlak boşanma sebeplerindedir. Yani zina fiili varsa, hâkim evlilik birliğinin çekilmez hale gelip gelmediğini sorgulamadan davayı kabul edecektir.

20. D Mirasın reddi bozucu yenilik doğuran bir hakkın kullanılması niteliğindedir. Yazılı ya da sözlü olarak sulh hukuk mahkemesine yapılır. Ret beyanı kayıtsız ve şartsız olur. Örneğin; mirasbırakanın aktif malvarlığının kabul edilip, borçların reddedilebilmesi mümkün değildir.

Mirası ret süresi üç aydır. Bu süre, yasal mirasçılar için mirasçı olduklarını daha sonra öğrendikleri ispat edilmedikçe mirasbırakanın ölümünü öğrendikleri; vasiyetname ile atanmış mirasçılar için mirasbırakanın tasarrufunun kendilerine resmen bildirildiği tarihten işlemeye başlar. (TMK m. 606/1) Önemli sebeplerin varlığı hâlinde sulh hâkimi, yasal ve atanmış mirasçılara tanınmış olan ret süresini uzatabilir veya yeni bir süre tanıyabilir (TMK m. 615).

Ölümü tarihinde mirasbırakanın ödemediği aczi açıkça belli veya resmen tespit edilmiş ise, miras reddedilmiş sayılır. (Hükmi ret karinesi)

Mirası reddeden yasal mirasçının mirasçılık sıfatı geçmişe etkili olarak ortadan kalkar; payı, miras açıldığı zaman kendisi sağ değilmiş gibi diğer hak sahiplerine geçer. En yakın yasal mirasçıların tamamı tarafından reddolunan miras, sulh mahkemesince iflâs hükümlerine göre tasfiye edilir ve tasfiye sonunda arta kalan değerler, mirası reddetmemişler gibi hak sahiplerine verilir.

21. A TMK m. 684 uyarınca, yerel adetlere göre asıl şeyin temel unsuru olan ve o şey yok edilmedikçe, zarara uğratılmadıkça veya yapısı değiştirilmedikçe ondan ayrılmasına olanak bulunmayan parçaya bütünleyici parça denir. Ancak TMK m. 685 ve 718 gereğince bazı şeyler bütünleyici parçanın tanımına uysa da uymasa da kanun hükmü gereği bütünleyici parça kabul edilir. Bunlar:

- Yapılar, bitkiler, kaynaklar ve
- Doğal ürünlerdir. Doğal ürünler, asıl şeyden ayrılınca kadar onun bütünleyici parçası olarak nitelendirilirler.

22. E Tapuya kayıtlı olmayan taşınmazlar ile tapuya kayıtlı olup da sicilden malikinin kim olduğu anlaşılabilen veya sicilde maliki gözükken kişinin yirmi yıl önce gaipliğine karar verilmiş olan taşınmazların mülkiyeti zamanaşımı ile kazanılabilir. Zilyedin yirmi yıl boyunca, davasız- aralıksız, malik sıfatıyla zilyetlik sürdürmesi gerekir. Olağanüstü zamanaşımında iyiniyet aranmaz.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

23. D Latife beyanında işlem yapma iradesi olmadığı için, bu beyan geçersiz bir beyandır. Yanıt, D seçeneği.

24. E Ön alım hakkı veren sözleşmeler yazılı şekle tabi iken; alım ve geri alım sözleşmeleri ile motorlu araçların satışı resmi şekle tabidir. Bu nedenle, A, B, C ve D seçeneğinde belirtilen işlemler kanunen şekle tabidir. Buna karşılık, kira sözleşmesi kanunen herhangi bir şekle tabi tutulmamıştır.

25. C Sonraki imkânsızlık durumunda (edimin sözleşmenin kurulmasından sonra imkânsız hale gelmesi) sözleşme geçerlidir. Burada, borçlunun kusurlu olup olmaması önem taşımaz. Kusur, tazminat talebiyle ilgilidir.

26. A Borçlu, hâkimden sözleşmenin yeni koşullara uyarlanmasını isteme, bu mümkün olmadığı takdirde sözleşmeden dönme hakkına sahiptir. Sürekli edimli sözleşmelerde borçlu, kural olarak dönme hakkının yerine fesih hakkını kullanır.

27. D İhtar, hukuki niteliği itibarıyla hukuki işlem benzeri bir fiildir.

28. E Karşılıklı borçların takas edilebilmesi için alacakların çekişmesiz olması şart değildir. Yani, çekişmeli alacaklar da takas edilebilir.

29. E İşletme, mal veya hizmetlerin ürettiği birimdir. Örneğin esnaf işletmesi olarak bakkal ve ticari işletme olarak fabrika böyledir. İşletme tüzel kişiliğe sahip değildir. Zira "işletme" bir gerçek kişi tarafından veya bir tüzel kişi tarafından "işletilir". Gerçek kişi işletiyorsa bu işletme ya esnaf işletmesidir ya da ticari işletmedir. Ticari işletme ise bu işletmeyi işleten gerçek kişi Tacir (gerçek kişi tacir) adını alır; esnaf işletmesi ise işletmeyi işleten kişi "esnaf" adını alır. Tüzel kişi tarafından işletilen işletmelerse esnaf işletmesi olamaz, ticari işletmedir. Örneğin bir Anonim Şirkete ait satış mağazası. Satış mağazası işletmedir, Anonim Şirket ise onu "işleten" "tüzel kişidir". Tüzel kişi tacir sıfatı da Anonim Şirketin kendisine aittir.

Ticari işletmenin unsurları ise şöyledir:

- GELİR SAĞLAMA HEDEFİ: Bir ticari işletmenin gelir sağlama "hedefi" olmalıdır, yani işletme zarar etse bile önemli olan gelir sağlama hedefinin varlığıdır. Bu işletmenin özel bir teşebbüs veya devlet tarafından işletiliyor olması, karın nereye aktarıldığı sonucu değiştirmez.
- DEVAMLILIK: Kişi yaptığı işi meslek haline getirmeli. Bir ticari işletmenin sürekliliğinin olması gerekir. Ancak unutmamalı ki periyodik çalışan işletmeler de devamlıdır. Ör: Yazları çalışan pansiyon, kışları çalışan kayak pisti işletmesi, yazları çalışan dondurma işletmesi, okul kantini, plaj işletmesi, inşaat vb. Ancak düzensiz aralıklarla çalışan, bir açılan bir açılmayan işletmelerin devamlılık unsuru zedelenmiştir denilir.
- BAĞIMSIZLIK: Bir ticari işletme kendi başına bağımsız faaliyet yürütmelidir. Burada özellikle "şubelerin" ayrı bir ticari işletme olmadığı, merkeze "bağlı" olduğu vurgulanmalıdır. Diğer deyişle bir ticari işletme başka bir ticari işletmeye bağlı olmadan faaliyet yürütüyorsa "ticari işletme" olabilir. Şube, aynı ticari işletmenin (merkezine bağlı) bir unsurdur, şube ayrı bir ticari işletme değildir. Öte yandan acentelikler, franchisingler, bayilikler, sim-sarlar "bağımsız" nitelikte oldukları için ticari işletme niteliklerine sahip "olabilirler".
- BELİRLİ BİR ÇAPI AŞMA (ESNAF SINIRLARINI AŞMA): TTK esnafı şu şekilde tanımlamaktadır: İster gezici olsun, ister bir dükkanda veya bir soğanın belirli yerlerinde sabit bulunsun, ekonomik faaliyeti sermayesinden fazla bedeni çalışmasına dayanan ve geliri 2007'de "Bakanlar Kurulunca" çıkarılan kararnamede gösterilen sınırları aşmayan (geçimini sağlamaya yetecek derecede az olan) ve sanat veya ticaretle uğraşan kişidir. Kararnamede asıl ölçüt vergilendirme rejimine göre-dir. Bir işletmenin esnaf mı yoksa ticari işletme mi olduğu konusunda şöyle bir ayırım yapılabilir. Esnaf, bedenen, emek yoğun çalışır, geçimlik üretim yapar. Ticari işletme ise, sermaye yoğun çalışır, kâr amacıyla üretim yapar.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

30. A Denkleştirme talebi (müşteri-portföy tazminatı): Bu bir müspet zarar tazmini değildir. Temelinde acentenin yıllarca oluşturduğu müşteri çevresinden, ilişkinin sona ermesinden sonra dahi müvekkilin yararlanacak olması nedeniyle, bu emeğin karşılığının hakkaniyet gereği acenteye yansıtılması yatar. Bir çeşit hava parasıdır. Ancak bu tazminatın ödenmesi için acentenin kusurlu olması gereklidir!

Tazminat miktarı, acentenin son 5 yıllık faaliyeti boyunca aldığı yıllık komisyon ve ödemelerin ortalamasını aşamaz.

Bu talebin sözleşme ilişkisinin sona ermesinden itibaren **1 yıl içinde ileri sürülmesi gerekir.**

31. D Sermaye şirketlerinin genel olarak özellikleri:

Ortakların sorumlulukları ve sonuçları: Şirket borçlarından dolayı **şirket sorumlu, ortaklar sorumlu değil.** Ortakların tek sorumluluğu, **şirkete sermaye taahhüdünü** yerine getirmekle sınırlı. Bu yüzden alacaklılar tedirgin olur ve gözleri şirket sermayesinde. Bu yüzden de TTK **sermayeyi koruyan hükümler** getirmiştir. **Asgari sermaye şartının** sebebi de budur.

Ortaklar sınırlı sorumludur. Bu, şirkete taahhüt ettikleri (belirli-sınırlı) sermaye paylarını şirkete ödemeleri gerektiği anlamında kullanılır. Yani alacaklılar ortaklara sınırlı başvurur demek değildir. Ortak şirkete taahhüdünü yerine getirmezse, bunu yine şirket talep eder ve gerekirse ortaklıktan çıkartılır.

Sınırlı sermaye taahhüdü sorumluluğu sayesinde ortaklar riskleri baştan bilirler ve işletmecilikten anlamasalar da şirkete ortaklığı yatırım aracı olarak değerlendirebilir. Şirketler de halktan borç para toplayabilir (tahvil).

Bu sebeplerden dolayı ortakların birbirine **çok da güvenmesi gerekmez. Çok ortak** sayısına ulaşmak da sorun olmaz.

Bu durumda ortakların şirketi **denetim hakkını da yoktur.** Sadece sınırlı bir şekilde "bilgi alma ve inceleme hakları" vardır. Bu yüzden **ortaklar rekabet yasağına tabi değildir,** yasak aksi belirtilmezse yöneticiler için geçerlidir. AŞ'de yönetim kurulu ve Limited Ş'de müdürler "rekabet yasağına" tabidir (emredici değil), Limited Ş'de ortaklar da yasak kapsamına alınabilir.

Yönetim: Kurumsal bir yönetim ve temsil vardır. AŞ'de yönetim kurulu, Limited Ş'de müdürler. Sözleşmede belirtilir.

Kâr-zarar: Ortaklar sermayeleri oranında kâr alır. Ortaklar zarara katılmak zorunda değildir; zarar, şirkettir. Ortaklar getirdikleri sermayeyi, tasfiye aşamasında belli koşullarda geri alabilir (sermayenin iadesi yasağı).

Oy hakkı: Oy hakkı sermayeye göre belirlenir. AŞ'de her pay sahibi en az bir oya sahiptir, ancak daha çok oyu da olabilir. Pay çoğunluğunu elinde bulunduranlar oy çoğunluğuna sahip olur (çoğunluk ilkesi). Limited Ş'de ise her 25 TL ve katı bir oy hakkı verir.

Ortaklarda değişiklik: AŞ'de pay devri çok kolaydır, sözleşme değişikliği gerekmez. Yalnız bu sermayenin iadesi değil, payın başkasına devridir. (Ancak, nama yazılı payların devri izne tabi tutulabilir) AŞ'de ortağın çıkarılması sadece taahhüt ettiği sermayeyi ödemediği için olabilir, yoksa çıkartılamaz. Limited Ş'de pay devri, genel kurul iznine bağlıdır (aksi öngörülebilir) ve tescil edilir. Limited Ş, ortağın sermayesi iade edilerek çıkma ve çıkarılması mümkündür, şahıs şirketlerine benzer. AŞ'de ve Limited Ş'de ortağın ölümü, ehliyet kaybı, iflası şirketi etkilemez.

Affectio Societatis unsuru az önemlidir.

32. E Adi şirkette ortaklar kâr ve zararı paylaşılmakla yükümlüdür.

Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa, her ortağın kazanç ve zarardaki payı, katılım payının değerine ve niteliğine bakılmaksızın eşittir.

Sözleşmede ortakların kazanç veya zarara katılım paylarından biri belirlenmişse bu belirleme, diğerindeki payı da ifade eder.

Bir ortağın zarara katılmaksızın yalnız kazanca katılacağına ilişkin anlaşma, ancak katılma payı olarak yalnızca emeğini koymuş olan ortak için geçerlidir. TBK m.623/3. Ancak bu hüküm sadece iç ilişkide geçerlidir, alacaklılar bu kişiye yine de başvurma hakkına sahip olurlar.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

33. C Geçerli bir cironun en geç ne zamana kadar yapılabileceği vade türüne göre değişir.

- Görüldüğünde ödenecek vadeli ise, keşide tarihinden itibaren 1 yılın sonuna kadar ciro işlemi yapılabilir. Bu tarihten sonraki cirolar, gecikmiş ciro olur ve alacağın temliki hükmünde olur.
- Görüldükten belli süre sonra ödenecek vadeli ise, ödeme gününü takip eden 2 iş günü sonuna kadar ciro yapılabilir. Bu tarihten sonraki cirolar, gecikmiş ciro olur ve alacağın temliki hükmünde olur.
- Belirli bir tarihte ödenecek vadeli ise, ödeme gününü takip eden 2 iş günü sonuna kadar ciro yapılabilir. Bu tarihten sonraki cirolar, gecikmiş ciro olur ve alacağın temliki hükmünde olur.
- Keşide tarihinden belirli bir süre sonra ödenecek vadeli ise, ödeme gününü takip eden 2 iş günü sonuna kadar ciro yapılabilir. Bu tarihten sonraki cirolar, gecikmiş ciro olur ve alacağın temliki hükmünde olur.

34. B A şıkkı doğrudur. Poliçe havale özelliği gösterdiği için mutlaka bir muhatap gösterilmelidir. Bu muhatabın kim olduğu önemli değildir. Zira poliçe bedelini kabul etmeme imkanına sahiptir. O nedenle muhatap keşidecinin kendisi bile olabilir, hatta hayali bir kişi bile olabilir. Çek ise mutlaka bankaya ibraz edilir ve bu ibraz ödeme içindir. Poliçenin muhatabı senedi kabul ederse asıl borçlu olur. Çekte ise kabul yoktur. Keşidecinin bir banka ile anlaşmasının gereği olarak ibraz edilen çeki banka öder. Çekin asıl borçlusu ise keşidecidir. Bu nedenle B şıkkı yanlıştır.

C şıkkı doğrudur. Poliçe üçlü ilişki barındırır. Keşideci, lehtar ve muhatap. Bu nedenle havale özelliği gösterir. Ekonomik açıdansa kredi aracıdır, zira poliçede vade vardır. Çek ise havale özelliği göstermekle beraber (zira keşideci, lehtar-hamil ve muhatap banka) kredi aracı değildir, zira çekte vade yoktur.

D şıkkı doğrudur. Çekte kapital faizi kaydı konulması yasaktır. "Çekte öngörülen herhangi bir faiz şartı yazılmamış sayılır." TTK m.786. Poliçede ise görüldüğünde ödenecek ve görüldükten belli süre sonra ödenecek vadeli ise kapital faizi kaydı konulabilir.

E şıkkı doğrudur. Poliçede müracaat hakkının kullanılabilmesi için protesto çekilmesi gerekir. Bunun tek istisnası protestodan muafiyet halleridir. Çekte ise protestonun yanında takas odası yoluyla ve muhatap bankanın senedin arkasına imzalı ve tarihli karşılıksız ifadesi koyması ile de müracaat hakkı sağlanabilir.

35. D TAKİP TALEBİNDE BULUNMASI GEREKENLER

- Alacaklının kimliği, T.C. Kimlik numarası ve adresi (Alacaklı yabancı ülkede oturuyorsa da adres Türkiye'de gösterilmelidir-gösterilmemişse icra dairesinin bulunduğu yer yerleşim yeri sayılır.)
- Borçlunun kimliği, adresi ve biliniyorsa kimlik numarası.
- Alacağın TL cinsinden miktarı.
- Alacaklı veya vekili adına ödemenin yapılacağı banka adı ile hesap bilgileri.
- Varsa senet, yoksa borcun sebebi.
- Hangi takip yolunun seçildiği ve alacaklının (varsa vekilinin) imzası.

DİKKAT: Kendisine takip talebinde bulunulan **İcra Dairesinin aşağıdakileri re'sen inceleme yetkisi yoktur!**

Borcun var olup olmadığını

Borcun vadesinin gelip gelmediğini

Borcun zamanaşımına uğrayıp uğramadığını

Yetkili olup olmadığını

O borçla ilgili daha önce başlatılmış bitmiş veya devam etmekte olan (dersbest) bir takibin var olup olmadığını resen inceleyemez!

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

36. A SIRA CETVELİ (ALACAKLARIN ÖDEME SIRA-SI) – öncelik sırasına göre:

İcra Dairesinin hazırladığı sıra cetveli taraflara tebliğ edilir. Eğer 7 gün içinde itiraz veya şikayet (aşağıda açıklamalarını göreceksiniz) gelmezse paraların paylaşılmasına geçilir.

1. Rehinli alacaklar

2. Devletin malın aynından doğan alacakları (vergiler, harçlar)

3. İmtiyazlı alacaklar

3. 1.sıra – İşçi alacakları, nafaka alacakları, işverenlerin işçiler tarafından kurulan derneklere ve yardım sandıklarına olan borçları

3. 2.sıra – Velayet ve vesayetten doğan alacaklar

3. 3.sıra – İmtiyazlı olduğu özel kanunlarda belirtilen alacaklar. Ör: Avukatın ücreti

4. İmtiyazsız alacaklar (Birden fazla ise haciz talep tarihine göre sıraya girerler.)

Düzenlenen sıra cetvelinde hacze aynı derecede iştirak eden alacaklılar, alacak miktarları ile birlikte gösterilir. Sıra cetvelinde bir önceki sırada bulunan alacaklı veya alacaklılar alacaklarını tamamen alamadıkça, sonraki sırada bulunan alacaklılara ödeme yapılmaz. Aynı sırada yer alan alacaklılar eşit haklara sahiptir.

37. E Özel hukuk ilişkilerinden doğan her türlü alacak için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na göre ilamlı icra takibi yapılabilir. Eşya teslimi, bir işin yapılması, yabancı devletten alacaklar, altın para alacakları için ilamsız icra yapılamaz. Tek yol ilamlı icradır! Para ve teminat alacakları içinse alacaklı ister ilamlı ister ilamsız icra yapabilir. Kamu hukukundan doğan alacaklar için ise 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu değil, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerine başvurulacaktır.

38. D Adi tasfiyede birinci alacaklılar toplantısında iflas müdürü, bir veya iki alacaklıdan oluşacak şekilde İFLAS BÜROSU oluşturur. Bu büronun tek bir görevi vardır, o da toplantıda kullanılan oyların geçerli (muteber) olup olmadığını belirlemektir. Yanıt, D seçeneği.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

39. E Şıklara tek tek bakacak olursak;

- Konkordato komiseri, iflas dışı (adi) konkordato-
da söz konusu olur. İflas içi konkordatoda komiser
görevlendirilmez. Bu nedenle A şıkkı ortak özel-
lik değildir.
- Her iki konkordatonun da hayata geçmesi nihaye-
tinde Asliye Ticaret Mahkemesi'nin tasdikine bağ-
lıdır ancak iflas dışı konkordato teklifi öncelikle
Asliye Ticaret Mahkemesine sunulur, ikinci aş-
mada alacaklılar kabul ederse üçüncü aşamada
tekrar Asliye Ticaret Mahkemesi'nin tasdiki ge-
reker. İflas içi konkordato teklifi ise iflas idaresine
sunulur, ikinci aşamada ikinci alacaklılar toplantı-
sında kabul edilirse nihayetinde yine Asliye Tica-
ret Mahkemesi tasdiki gerekir. Bu nedenle B şıkkı
ortak nokta değildir.
- İflas içi konkordato teklifi 2. alacaklılar toplantı-
sına sunulmak üzere iflas idaresine yapılır; iflas
dışı konkordato teklifi ise öncelikle Asliye Ticaret
Mahkemesi'ne yapılır. Bu nedenle C şıkkı ortak
özellik değildir.
- Konkordato mühleti yalnızca iflas dışı konkordato-
da söz konusudur. Bu nedenle D şıkkı ortak nokta
değildir. Yanıt, E seçeneği.

40. B İflasta tasfiye şeklini İFLAS DAİRESİ belirler. As-
liye Ticaret Mahkemesinin iflas kararı ilk olarak if-
las dairesine bildirilir. İflas Dairesi de tasfiye için
gerekli işlemleri yapar. Tasfiye şekli iflas masa-
sındaki MAL VE HAKLARIN DEĞERİNE GÖRE 2
ay içinde belirlenir. Tasfiye edilebilecek (Masaya
ait) hiçbir mal bulunamazsa tasfiye tatil edilir. Ba-
sit tasfiye iflas masasındaki mal ve hakların değe-
ri ADİ TASFİYE GİDERLERİNİ KARŞILAMAZSA
söz konusu olur. İflas masasındaki mal ve hakları
nın değeri ADİ TASFİYE GİDERLERİNİ KARŞI-
LARSA adi tasfiye söz konusu olur.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

• İKTİSAT ÇÖZÜMLER •

1. A Ricardo, piyasa fiyatlarının yükselişleri ile para değeri arasındaki ilişkiyi araştırmış ve 1871 yılında "Ekonomi Politikasının ve Vergilendirmenin İlkelere" adlı eserini yayınlamak için ekonomik ve sosyal politika alanında ülkenin otoriteleri arasına girmiştir.

2. E 1970'lerde ekonomik istikrarsızlıkların arz yanlı politikalarla giderilebileceği üzerine A. Laffer, M. Evans, C. Roberts, A. Reynolds, B. Barlet, N. Ture gibi iktisatçılar tarafından geliştirilen görüşlerdir.

Arz Yanlı İktisadi Düşüncenin temel varsayımları şunlardır:

- Denk bütçe politikasını savunurlar.
  - Ortaya çıkış amacı stagflasyona çözüm üretmektir.
  - Para arzının reel üretimden fazla olması, açık bütçe uygulamaları ve yüksek vergi oranları enflasyon yaratır.
  - Devlet müdahalesi az olmalıdır.
  - 1980'lerde İngiltere, ABD ve Türkiye'de bu düşünce doğrultusunda iktisat politikaları kullanılmıştır.
  - Vergi oranları azaltılmalıdır ve aynı zamanda kamu harcamaları azaltılmalıdır.
  - Laffer'e göre vergi oranlarının azaltılması iktisadi birimleri daha çok çalışmaya yönlendirir böylece toplam üretim (arz) ve devletin vergi geliri artar.
- R. Barro Yeni Klasik İktisadın temsilcilerindendir.

3. E Üretim imkanları eğrisi (transformasyon eğrisi, üretim sınırı) bir ekonomideki tüm üretim faktörlerinin veri teknoloji ile üretime koşulması, hiçbirinin atıl kalmaması varsayımı altında, belirli bir dönemde, üretilmesi mümkün olan mal bileşimlerini vermektedir.

Üretim olanakları eğrisi, bir ekonomideki tüm faktörlerle üretilmesi olası sonsuz mal demetlerini (alternatif mal bileşimlerini) vermektedir. Tam istihdam sınırı ise bu mal demetlerinden herhangi biridir.

4. C

$$X = 2Y \text{ eşitliğini bütçe fonksiyonunda yerine koyarsak;}$$

$$240 = 2X + 4Y$$

$$240 = 2 \cdot (2Y) + 4Y$$

$$240 = 8Y$$

$$Y = 30 \quad X = 2Y = 2 \cdot 30 = 60$$

5. B $Q_d = 180 - 5P \quad \frac{\Delta Q_d}{\Delta P} = -5 \quad ed = -5$

$$ed = \frac{\Delta Q_d}{\Delta P} \cdot \frac{P}{Q_d}$$

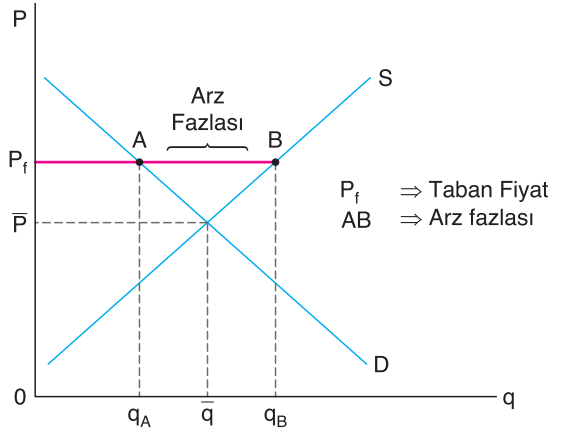
$$-5 = -5 \cdot \frac{P}{(180 - 5P)}$$

$$180 - 5P = P$$

$$180 = 6P \quad P = 30 \quad Q_d = 180 - 5 \cdot 30 = 30$$

6. C Hükümetlerin malın piyasada işlem göreceği en düşük fiyatı tespit etmesine taban fiyat uygulaması denir. Piyasa denge fiyatının üstünde belirlenmiş bir taban fiyat, bir yandan verimsiz işletmeleri koruyarak veya yenilerinin ortaya çıkmasına yol açarak, diğer yandan, ikame etkisi nedeniyle piyasa talebini başka mallara kaydırarak toplumsal refahı azaltıcı etkiler yaratır.

Özellikle tarım sektöründe uygulanan ve çiftçileri korumak amacıyla yapılan taban fiyat uygulamasının etkileri aşağıdaki şekilde gösterilmiştir. P ve q düzeyinde oluşan piyasa denge fiyat ve miktarı hükümet müdahalesinden sonra değişmiş ve fiyat P_f düzeyine çıkarılarak bir arz fazlası ortaya çıkmıştır (AB). Yeni fiyat düzeyinden daha az mal tüketicilerce talep edilir. Kalan mal ise ihracat edilmek üzere hükümet tarafından satın alınır. Bu uygulama sonucu kaynakların etkin kullanılması sorunu gündeme gelir. Taban fiyatı uygulaması faktör piyasalarında da yaygındır. Asgari ücretin belirlenmesi bu uygulamaya örnek gösterilebilir.

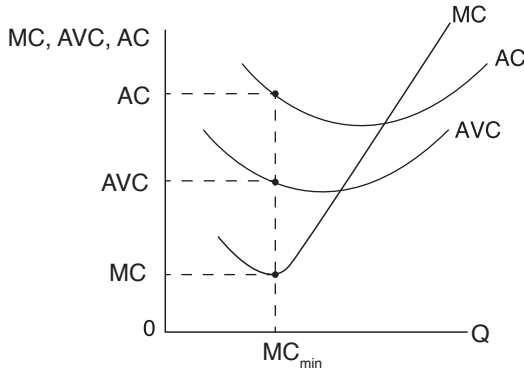
Taban Fiyat Uygulamasının Etkileri

Taban fiyat sonucunda ortaya çıkan arz fazlası uygulanan taban fiyat düzeyine arz ve talep eğrilerinin eğimlerine (esnekliklerine) bağlıdır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

7. D MC minimum iken;
• AC ve AVC azalmakta
• $MC < AVC < AC$

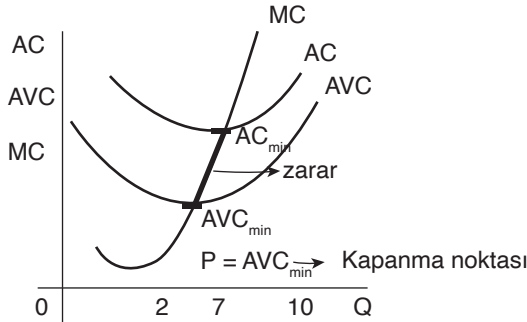
8. E $Q = (L^2 + K^2)^{1/2}$ CES tipi fonksiyona göre;
 $Q = (K^P + L^P)^{E/P}$
 $P = 2 \quad \frac{E}{P} = \frac{1}{2} \quad \frac{E}{2} = \frac{1}{2} \quad E = 1$

Faktörler arası ikame esnekliği

$$e_{L,K} = \frac{1}{1-p} = \frac{1}{1-2} = -1$$

E = 1 ölçüğe göre sabit getiri söz konusudur.

9. A

Firma zarar ederken üretim yapıyorsa; Malın satış fiyatı ortalama maliyeti ile ortalama değişken maliyeti arasındadır. $P = AVC_{min}$ kapanma noktası firma zarar eder. Piyasa koşulları olumlu ise üretim yapar. $P = AC_{min}$ normal kâr söz konusudur. $AC > P > AVC$ firma zarar etmesine rağmen üretim yapar. Çünkü değişken maliyetinin tamamını karşılarken, sabit maliyetinin bir kısmını karşılar.

10. B Uzun dönem tam rekabet piyasası mobilite varsayımının geçerliliği nedeniyle firma normal kar ile çalışır. Yani fiyat ortalama maliyete ve marjinal maliyete eşittir ve bu fiyat düzeyi ortalama maliyetin minimum noktasına eşittir.

Kâr maksimizasyon noktası; $MR = MC$ Firma uzun dönemde minimum ortalama maliyetle normal kâr elde eder.

$$P = AC_{min} = MC$$

$$TC = q^3 - 10q^2 + 50q$$

$$AC = \frac{TC}{q} = q^2 - 10q + 50$$

AC'nin minimum noktasını bulmak için türevini alıp sıfıra eşitleriz.

$$\frac{dAC}{dq} = 2q - 10 = 0 \quad q = 5$$

$q = 5$ değerini AC'de yerine koyarsak fiyatı buluruz.

$$P = AC = q^2 - 10q + 50$$

$$P = 25 - 10 \cdot 5 + 50$$

$$P = 25$$

11. A Monopolde Fiyat Farklılaştırılması

Monopolcü firma belirli koşullar altında ürettiği malın farklı birimlerini farklı fiyatlardan satabilir. Bu olguya fiyat farklılaştırması denir. Bu şekilde davranan monopolcü tek fiyat uygulamasına kıyasla daha fazla kâr elde edebilir.

Monopolcü firmanın fiyat farklılaştırması yapabilmesi için;

- Piyasanın talep esnekliklerine göre farklı alt piyasalara ayrılması gerekir.
- Monopolcünün talep esneklikleri farklı piyasalarda farklı fiyatlar uygulayarak kârını arttırması gerekir.
- Monopolcü, fiyat farklılaştırması yaparken mali farklı bir mal gibi göstererek yapabilir.
- Monopolcü, fiyat farklılaştırması yaparken tüketicileri gruplara ayırabilir.
- Monopolcü, fiyat farklılaştırması yaparken pazar farklılaştırmasına gidebilir. Pazar farklılaştırılması yapılırken piyasalar arasında geçiş ve arbitraj imkanı olmaması gerekir. Piyasalar arası geçiş olursa fiyat farklılaştırması başarısız olur.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

12. C 1939 yılında Amerikalı iktisatçı Paul Swezzy tarafından geliştirilen dirsekli talep modelinde maliyetlerin değiştiği durumda firmaların nasıl fiyat değiştirdikleri sorusuyla değil neden fiyat değiştirmedikleri sorusuyla ilgilenilmektedir. Swezzy'ye göre firmalardan biri fiyatı arttırdığında diğeri kendisini izlemeyecektir. Bunun yanında fiyatı düşürdüğünde diğeri firma da fiyatını düşürerek pazar payını korumaya çalışacaktır. Dirsekli talep eğrisi oligopol piyasasındaki artan fiyat katıllılığını açıklar.

13. D Piyasanın, Pareto Optimalite koşullarını, etkin dağılımı, kendi başına yerine getiremediği durum da piyasanın başarısız olduğu kabul edilir. Temel olarak piyasa başarısızlığına yol açan dört unsur vardır.

- Kamusal malların varlığı
- Asimetrik (eksik) bilgi
- Eksik rekabet koşulları
- Dışsallıkların varlığı

14. C Akım değişken: Belirli bir zaman aralığında ölçülen değişkendir. Dönemseldir (Gelir, ücret, harcama, GSMH, GSYH, tüketim, tasarruf, yatırım, ihracat, ithalat, bütçe açığı ya da fazlası, cari fazla ya da açık gibi...)

Stok değişken: Zamanın belirli bir anında ölçülen değişkendir (Dış borç, iç borç, servet, sermaye, para gibi...)

15. A $GSYİH = C + \text{Isabit} + \text{Istok} + G + X - M$

Nihai satışlar = $C + \text{Isabit} + G + X - M$

$GSYİH - \text{Nihai satışlar} = I \text{ stok}$

$GSYİH > \text{Nihai Satışlar} \leftarrow \text{Istok} > 0 \rightarrow$ Pozitif stok yatırım

$GSYİH = \text{Nihai Satışlar} \leftarrow \text{Istok} = 0 \rightarrow$ Sadece sabit yatırım yapılır.

$GSYİH < \text{Nihai satışlar} \leftarrow \text{Istok} = 0 \rightarrow$ Negatif stok yatırım

16. D Paranın miktar teorisine göre paranın dolanım hızı (V) kısa dönemde sabittir. Çünkü paranın dolanım hızı ekonomideki iktisadi ajanlar ekonomi davranışlarına, ödeme alışkanlıklarına göre, sosyo-psikolojik yapılarına ve kuramsal alışkanlıklara bağlıdır. Bu unsurlar Klasiklere göre kısa dönemde değişmeyeceğinden paranın dolanım hızı (V) da sabit olup, para arzı artışından, enflasyondan, gelir artışından, faizlerden ve diğeri şeylerden kısa dönemde hiçbir zaman etkilenmez.

17. D Otomatik İstikrar Sağlayıcılar

Otonom harcamalardaki değişimin reel gelir üzerindeki etkisini kendiliğinden azaltan unsurlara otomatik istikrar sağlayıcılar (stabilizatörler) denir ve aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Gelir Vergisi (özellikle artan oranlı gelir vergisi)
- Transfer Harcamaları (işsizlik sigortası vb.)
- Kurumlar Vergisi
- Sosyal Güvenlik Kesintileri
- Özel Tasarruflar

18. E Marjinal tasarruf eğilimi ($MPS=s$)

Marjinal ithalat eğilimi ($MPI=m$)

Marjinal tüketim eğilimi ($MPC=c$)

Kapalı ekonomi de; $c + s = 1$

Açık ekonomi de; $c + s + m = 1$

$s + m = 1 - c$

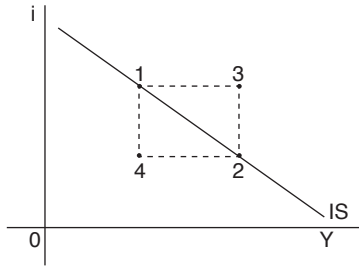
Marjinal tüketim eğilimi 0 ile 1 arasında bir değer alacağından; Marjinal tasarruf eğilimi ile marjinal ithalat eğiliminin toplamı 1'den küçüktür.

19. B

AŞAMALAR	TOPLAM HARCAMADAKİ ARTIŞ	GELİRDEKİ TOPLAM ARTIŞ
1	1000	1000
2	$0,80 \cdot (1000) = 800$	$1000 + 800 = 1800$
3	$(0,80)^2 \cdot 1000 = 640$	$1800 + 640 = 2400$
.....	.....	$\left(\frac{1}{1 - 0,80}\right) \cdot 1000 = 5000$

2. aşamada 1000 TL lik gelir artışı 800 TL lik harcama artışı yaratır.

20. B

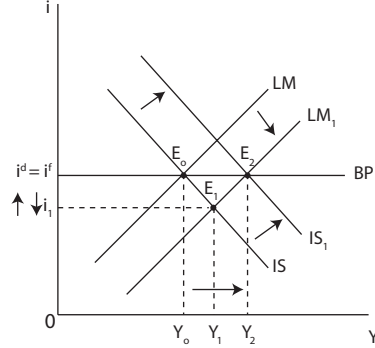
IS Eğrisi ve Mal Piyasası Dengesizlikleri

- IS eğrisi üzerindeki her noktada (1 ve 2):
  - ▶ Mal piyasası dengededir.
  - ▶ Mal arzı = Mal talebi
  - ▶ $S = I$
- IS eğrisinin solundaki her noktada (4):
  - ▶ Mal piyasası dengesi yoktur.
  - ▶ Mal arzı < Mal talebi
  - ▶ $S < I$
  - ▶ Mal talebi fazlası vardır.
- IS eğrisinin sağındaki her noktada (3):
  - ▶ Mal piyasası dengesi yoktur.
  - ▶ Mal arzı > Mal talebi
  - ▶ $S > I$
  - ▶ Mal arzı fazlası vardır.

21. A

Tam sermaye hareketliliğinde BP yataydır ve gelir düzeyinden bağımsızdır. Esnek döviz kuru sisteminde döviz kuru piyasada oluşur.

Esnek Döviz Kuru Sistemi ve Tam Sermaye Hareketliliğinde Para Politikası:

Yukarıdaki şekle göre başlangıçta IS - LM - BP eğrilerinin kesiştiği noktada (E_0) iç ve dış denge sağlanmışken uygulanacak genişletici para politikası sonucunda LM eğrisi sağa kayar ve E_1 noktasına gelinir. Burada iç denge hala var iken ($IS = LM$) dış denge yoktur ($BP < 0$). Ödemeler bilançosunda açık verilir (açık, faiz oranındaki azalıştan kaynaklanan sermaye çıkışı ve gelir ve ithalat artışından kaynaklanan sermaye çıkışı ile oluşur.) Sermaye çıkışı ile ülkede döviz miktarı azalır ve döviz kuru yükselir. Döviz kurunun yükselmesi ile ihracat artar, ithalat azalır. IS eğrisi sağa kayar. Böylece tekrar iç ve dış dengenin sağlandığı E_2 noktasına gelinir. Sonuçta faiz oranı değişmeden kalır, hasıla düzeyi artar. Dolayısıyla para politikası etkindir.

MURAT YAYINLARI

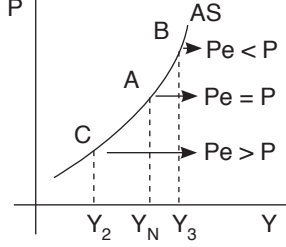
MURAT YAYINLARI

22. C

Toplam Talep Eğrisinin Eğimini Belirleyenler IS - LM modelinden elde edilen toplam talep eğrisinin (AD) eğimini IS ve LM eğrilerinin eğimini etkileyen unsurlar belirler. Buna göre:

- Yatırımların faize duyarlılığı (b).
- Çarpan katsayısı (ke).
- Para talebinin faize duyarlılığı (h).
- Para talebinin gelire duyarlılığı (k).

23. C Firmaların yanılıgısı ile (eksik bilgilenmeleri ile) oluşan arz eğrisine Lucas Arz Eğrisi (Süpriz Arz Eğrisi) denir ve $Y = Y_N(P/P_e)$ şeklinde ifade edilebilir.

Firmaların bekledikleri fiyat düzeyi (P_e), gerçekleşen fiyat düzeyinden (P) küçük ise firmalar olması gerekenden daha fazla çıktı arz eder.

- A noktasında $P = P_e$, $Y = Y_N$ ve $U = U_N$
- C noktasında $P < P_e$, $Y < Y_N$ ve $U > U_N$
- B noktasında $P > P_e$, $Y > Y_N$ ve $U < U_N$

Eğer ekonomi doğal işsizlik seviyesinde ise ekonomi tam istihdamda ve beklenen enflasyon gerçekleşen enflasyona eşittir.

24. B Rassel Yürüyüş (Tüketim) Hipotezi (Hall) Gelirdeki beklenmeyen değişmelerin tüketimi etkilediği, beklenen değişmelerin tüketimi etkilemediği üzerine kuruludur.
- Rasyonel beklentiler çerçevesinde gelecekteki ortalama gelir doğru tahmin edilir ve sürprizler olmadığı sürece tüketim değişmez.
  - Tüketimin değişmesi için beklenmedik olayların, sürprizlerin olması gerekir.
  - Tüketimdeki değişmelerin tahmin edilemediği duruma Tüketimin Rassel Yürümesi denir.

25. C Basit kaydi para çarpanı $= \frac{1}{r_{DD}}$

En yüksek değeri ise ∞ olur. Basit kaydi para çarpanının ∞ değerini alabilmesi için zorunlu rezerv oranının sıfır değerini alması gerekir.

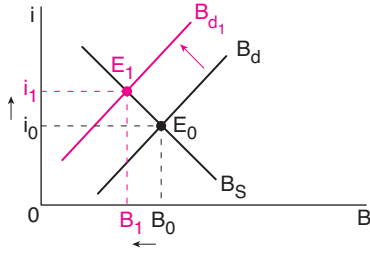
$$\frac{1}{r_{DD}} = \infty \quad \frac{1}{0} = \infty$$

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

26. A Merkez Bankasının parasal hedefleme stratejisi uygulaması halinde LM eğrisi dikeydir. Bu durumda Merkez Bankası para arzını sabit tutabilmek için faiz oranlarını serbest bırakmaktadır.
- Merkez bankası faiz oranı hedefleme stratejisi uygulaması halinde LM yataydır. Bu durumda Merkez bankası faiz oranını sabit tutmak için para arzını dalgalandıracaktır.

27. D Diğer şartlar sabitken, tahvilden alınan verginin, alternatif varlıklardan alınan vergiye göre artması Tahvil talebini azaltır ve sola kaydırır.

28. C **Rezerv Opsiyonu Mekanizması (ROM)**; bankaların Türk lirası (TL) zorunlu karşılıklarının belirli bir yüzdesini yabancı para ve altın cinsinden tesis edebilmelerine imkân tanıyan bir uygulamadır. Bu bankalar için zorunluluk değil, bir alternatiftir.

Geç Likidite Penceresi (GLP); TCMB'nin nihai kredi mercii sıfatıyla ödeme sistemlerinde ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesi amacıyla Hesaplarını kapatmak ya da ellerinde bulunan parayı borç vermek için son ana kadar bekleyen bankalara geçici nitelikteki likidite ihtiyaçlarını karşılamaları için gün sonunda (saat 16.00-17.00 arasında) teminatları karşılığında, limitsiz olarak sağladığı gecelik vadeli TL borçlanma imkanı ile likidite fazlalarını değerlendirebilmeleri için aynı koşullarda sağladığı gecelik vadeli TL borç verme imkanını ifade eder. Bu pencereden borç alan banka merkez bankasının borç verme faiz oranından yüksek bir oranla borçlanır. Borç veren banka ise merkez bankasının borç alma faiz oranından daha düşük bir faiz oranına razı olur.

1 Hafta Vadeli Repo İhaleleri (Politika Faizi); Bir hafta vadeli repo ihaleleri, Para Piyasası Kurulu tarafından tespit edilen faiz oranından miktar ihalesi yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Bir hafta vadeli repo ihaleleri tam iş günlerinde saat 11.00'de, yarım iş günlerinde ise saat 10.30'da gerçekleştirilmektedir. Bu ihalede faiz TCMB'nin politika faizi olarak ilan ettiği bir hafta vadeli repo ihale faizidir.

Repo: (Geri satma vaadiyle alım): Merkez bankasının bankalar piyasasından geri satma vaadiyle menkul kıymet almasıdır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

29. A Türkiye buğday ve ABD kâğıt ihracatçısı ve Türkiye'de iç maliyetler 1 Buğday = 1/2 Kâğıt, ABD'de iç maliyetler ise 1 Buğday = 2 Kâğıt şeklinde iken Türkiye ihraç edeceği 1 birim buğday karşılığında 1/2 birimden daha az kâğıt elde etmeyi öngören bir fiyattan dış ticaret yapmaz. Çünkü bu durumda kâğıdı kendisinin üretmesi daha kârlıdır.

30. C Stratejik Ticaret Politikası tezine göre, ekonomide kilit endüstrilerin özendirilmesi dolayısıyla sağlanan dışsal ekonomilerden bütün ülke yararlanır ve bu sayede gelecekteki hızlı büyümeye olanak sağlanır. Bu görüşe göre sanayileşmiş bir ülke, korumacı önlemlerle, gelecekteki hızlı büyüme için kilit kabul edilen yarı geçişkenler, bilgisayar, iletişim araçları ve benzeri endüstrilerde karşılıklı üstünlük yaratabilir.

31. E Yurt içindeki yabancı sermaye şirketlerinin faaliyetlerinden kazanıp yurt dışına transfer ettikleri kârlar, ülkeye yapılan uzun ve kısa süreli yabancı mali yatırımların geliri olarak dışarıya gönderilen paralar (faizler ve temettüleri) veya dış borçlara ödenen faizler ödemeler bilançosunda uluslararası faktör gelir ve giderleri hesabında yer alır.

32. A Vadeli teslim işlemleri, gelecekte kararlaştırılan bir tarihte belirli miktar ulusal para ödenerek belirli miktarda yabancı paranın satın alınması veya satılması için edinilen sözleşmelerdir. Bugünden sözleşme yapılır ve sonraki tarihte döviz teslimi gerçekleşir. Sözleşmeler müşteriye özgüdür piyasa koşulları değişse bile sözleşme koşullarından vazgeçilemez.

33. B Myrdal'a göre, az gelişmiş ülkelerde devlet yönetiminin etkinliğini önleyen en önemli eksiklik toplumsal disiplindir. Toplumsal disiplin, sorumlulukları üstlenme, yasaları tam anlamıyla uygulama ve onlara sıkı sıkıya uyma ile devlet memurlarının görevlerini eksiksiz yerine getirme konularında toplumun iyi niyetli davranışlarıdır.

34. D Düşük Gelir Düzeyli Denge Tuzağı Kuramı'na göre ekonominin kendini böyle bir tutaktan kurtarabilmek için yapması gereken gelir artış hızını nüfus artış hızının üzerine çıkarmaktır. Bunun için yapılması gereken yatırım miktarına kritik minimum çaba adı verilir.

35. C Harrod-Domar modelinde dengeli büyüme, tam istihdamı sürdürmek için toplam talebin toplam arzdaki artışa eşit bir hızla artması demektir.

36. D 70 kuralı bir ülkede gelirin kaç yıl sonra ikiye katlanacağını gösterir. Buna göre verilen soru üzerinden $70/5 = 14$ yıl sonra gelir ikiye katlanacaktır.

37. B Milli Korunma Kanunu, TBMM tarafından 18.01.1940 tarihinde 3780 sayılı kanunlaşmıştır. Kanun, Bakanlar Kuruluna ekonominin düzenlenmesi konusunda çok geniş yetki ve görevler veriyordu. Milli Korunma Kanunu'ndaki düzenlemeleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Hükümet özel kişilere ait sanayi ve madencilik tesislerinin hangi malları ne kadar üreteceğini belirleyebilecektir.
- Hükümet gerek gördüğü kuruluşlara, bir tazminat ödeyerek el koyabilecektir.
- Tarımda ne ekileceğini devlet tayin edecek ve 500 hektarın üstündeki araziye gerekirse bir tazminat ödeyerek bizzat devlet işletebilecektir.
- Özel kişilere ait taşıt araçları devletçe belirlenecek fiyatlarla istenilen yerlerde çalıştırılabilecektir. Gerekli görülürse bu araçlar devlet tarafından satın alınabilecektir.
- Özel kesimin yatırımları izin alma şartına bağlanmış ve hükümetin denetimine tabi tutulmuştur.
- İç ve dış ticarete fiyat kontrolü sistemi getirilmiştir.
- Devlet alıcı olabilecek, ihtiyaç duyulan mallara el koyabilecek ve bunların dağıtımını gerçekleştirebilecektir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

38. B 1950-1960 Dönemi Türkiye'si

1950-60, iktisadî hayatta özel müteşebbisliğin esas alındığı bir dönemdir. Bu devrede millî bir burjuvazi oluşturulmasına ve güçlendirilmesine ağırlık verilmiş, ekonomik ilişkiler de dahil olmak üzere dış ilişkiler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu dönemde, devlet işletmeciliğinin sadece kamu hizmeti ile ve özel sektörün faaliyette bulunmak istemediği alanlar ile sınırlanması hedeflenmiştir. Dahası, bunların dışında yeni kamu işletmelerinin kurulmaması, var olanlarının özel kesime devredilmesi planlanmıştır. Ancak, KİT'lerin hiçbiri satılmamakla beraber, mevcutlar genişletilmiş, hatta yenileri de kurulmuştur. Liberalizmin temel alındığı bu dönemde, serbest rekabetçi politikaların uygulanması ancak 1954'e kadar mümkün olabilmiş, bu yılı takiben belirli mallarda kısıtlıkların başlamasıyla 1956'da II. Dünya Savaşı döneminde uygulamaya konulan "Millî Korunma Kanunu" tekrar yürürlüğe girmiştir. Bu çerçevede devlet, iktisadî hayata yine müdahaleye başlamıştır. Ekonomiye aşırı müdahaleleri takiben, 1958'de stabilizasyon kararları alınmak durumunda kalmıştır.

39. C 24 Ocak 1980 Kararlarının Temel Çerçevesi:**Mal Piyasasında:**

- Arz ve talep dengesini sağlamak
- Kamu açıklarını en düşük düzeye indirmek
- Özel kesim girişimciliğini desteklemek
- Devletin ekonomik müdahalesini azaltmak
- Serbest piyasanın işleyişini sağlamak
- Ödemeler dengesi açıklarını kapatmak
- Ekonomiye dış rekabete açmak

Para Piyasasında:

- Faiz haddinin serbest piyasa şartlarına göre belirlenmesi
- Döviz kurunun serbest piyasa şartlarına göre belirlenmesi
- Sermaye piyasasının geliştirilmesi
- Sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesi
- İhracat ve ithalatın serbestleştirilmesi

40. E Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizlerine müsait zemin hazırlayan öğeleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Açık pozisyonlar
- 1994 yılında banka mevduatlarına verilen devlet garantisinin sürdürülmesi ve bankacılık sisteminin yeterince denetlenmemesi
- Kamu bankalarının görev zararları
- Aşırı değerli TL
- Cari işlemler açığının kritik sınırının üstünde seyretmesi
- Sermayeden yoksun mali sektör
- Özellikle mali sektörün taşıdığı kur ve faiz riskinin artması
- Ekonomide sürekli bir istikrar ortamının sağlanamaması

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

• MALİYE ÇÖZÜMLER •

1. **A Politik miyopluk:** Kamu ekonomisinde alınan karar ve yapılan uygulamalarda kısa vadeli düşünme alışkanlığıdır. Politik miyopluk ile ifade edilmek istenen politikacıların oylarını maksimize etmeyi sağlamak için toplumu hoşnut etme amacına yönelik kısa vadeli politikaları tercih etmeleridir. Tekrar seçilebilme kaygısı ile siyasi iktidarın, ekonomiye katkıları olacak yatırım projeleri yerine kısa dönemde seçmenlere doğrudan fayda sağlayabilecek ve oy garantisi getirecek projelere imza atması sonucu ortaya çıkmaktadır. Uzun dönemli ekonomiye faydalı olacak politikalar yerine kısa vadeli politikaların uygulanması kamuda fayda, verimlilik ve tutumluluk fonksiyonlarının gerçekleştirilememesine neden olmaktadır. Politik miyopluk özellikle seçim dönemlerinde politikacıların seçmen tabanlarının tercihlerine yönelik harcamalarını arttırması, kısa vadeli ekonomik olarak zararlı popülist ekonomik harcamaları ve politikaları takip etmesi durumudur. Sonuç olarak bu zararlı ve kısa vadeli harcamalar uzun vadede vergiler ve vergi dışı gelir kaynakları ile giderileceğinden devletin başarısızlığına sebep olmaktadır. Kamu harcamalarının vergi dışı gelir kaynakları ile karşılanması da politik miyopluk etkisine örnek teşkil etmektedir.

2. **E** Devlete gelir sağlamak ve üretimi kontrol etmek için devletler bazı mal ve hizmetlerin üretimini ve dağıtımını kendisi üstlenerek mali tekeller oluşturabilir. Mali tekeller bir yandan devlete dolaylı vergi geliri sağlarken, aynı zamanda oluşan tekel kârı da devlet için bir gelir olmaktadır. Mali tekel dolaylı vergiler kapsamında bir tüketim vergisidir. Burada devlet talep esnekliği düşük bazı malların üretimini ve satışını kamu tekeline alıp bunların fiyatlarını çok yüksek kârlar sağlayacak şekilde belirleyerek gelir sağlayabilmektedir. Mali tekel uygulamaları tütün, alkollü içkiler, barut, tuz, kibrit, kahve vb. maddeler üzerinden tekelleşmiştir. Görüldüğü gibi mali tekellerde yüksek vergi ve yüksek mali rantlarla belirlenen satış fiyatları ile devlet önemli bir gelir sağlamaktadır.

3. **B** Fizyokratlar zenginliğin; çiftçilik, madencilik ve balıkçılık gibi tarımla ilgili faaliyet alanlarında, doğanın yardımıyla üretilen mallardan meydana geleceğini ileri sürmüşlerdir. Bu nedenle mali tarihte, fizyokrat görüşüne sahip olanların ortaya koymuş oldukları en dikkat çekici görüş, sadece tarım üzerinden vergi alınması gerektiğini savunan görüştür. Fizyokratların vergi hakkındaki görüşü “tek ve dolaysız vergi”dir. Devlet harcamaları azaltılmış olacağı için, tek bir vergiden sağlanacak gelirin yeterli olacağı görüşü hakimdir. Fizyokratlar, bir ekonominin, mülk (toprak) sahipleri, çiftçiler ve bunların dışında kalanlardan meydana geleceğini belirtmişlerdir. Onlara göre, sadece çiftçi sınıfı üretken olarak görülür. Tarım sektörünün dışındaki tüm sektörlerin kısır olması, net hasılanın sadece topraktan sağlandığı şeklindeki görüşleri sonucunda, tek verginin tarım sektöründen alınmasını savunmuşlardır. Diğer sektörlerin vergilendirilmesini gereksiz ve masraflı bulmuşlar, bu kaynağın dışındaki tüm vergilerin, bir yerde ileri ve geriye yansiyarak, sonunda esas kaynak olan toprak üzerinde kalacağını savunmuşlardır. Bu düşünce, devletlerin ortaya koymuş ve liberal görüşe bir bakıma öncülük etmiştir.

4. **D Kamusal malların kullanımından herhangi bir ajanın dışlanması mümkün değildir (dışlanamama):** Kamusal malın faydası tüketiciler arasında bölünemez, dışlamanın imkansızlığı ve arzu edilmezliği kamusal malın temel bir özelliğidir.

5. **D** Peacock-Wiseman hipotezi olarak da anılan yaklaşımda kamu harcamalarının savaş, doğal afet vb. olağandışı olaylarla artış yönünde sızradığı, ancak olayın etkisi geçtikten sonra kamu harcamalarının eski seviyesine gelmediği iddia edilmektedir. Olağandışı dönemlerde dikey, diğer dönemlerde yatay bir seyir izleyen kamu harcamalarının zaman içindeki seyri basamaklı bir hâl olacaktır.

6. **C Yatırım Harcamaları:** Bütünü ile ekonominin umumi verimliliğini, içinde bulunulan dönemde veya gelecekte arttırmaya yarayan kamu harcamalarıdır. Yatırım harcamalarının ortak özelliği sermaye birikimi, üretim kapasitesi ve istihdam yaratma ile ilgili harcamalar olmalarıdır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

7. **A** Gelir transferi, satın alma gücünün, diğer bir deyişle gelirin toplumun bir sosyal grubundan diğerine aktarılmasına neden olan harcamalardır. Savaşlar sonunda, savaşı kaybeden devletlerin kazananlara ödemek zorunda kaldıkları savaş tazminatları ya da dış borçların faizleri gibi kaynakların ulusal sınırlar dışına aktarılması sonucunu yaratan harcamalar ise sermaye transferi olarak kabul edilir.
8. **C** Keynes'e göre efektif talebi etkileyebilmek ve istihdam seviyesini eksik istihdama doğru çıkarmak için eldeki tek etkin araç kamu harcamalarıdır. Piyasa ekonomisi koşullarında özel ekonomi birimlerinin kendi yönlerinden alacakları kararlarla efektif talebi yükseltmek amacına yönelik davranışta bulunmayacakları açıktır. Efektif talep ancak devlet tarafından yapılan harcamalar ile yükseltilebilir.
9. **B** Devlet anlayışında meydana gelen değişimler, kamu hizmetlerinin gelişmesi ve genişlemesine, dolayısıyla kamu harcamalarının gerçekte artmasına neden olmuştur. Devletin, daha iyi hayat standardı sağlamak arzusu daha büyük harcamalar yapmasını gerektirir. Bu istek daha yüksek düzeyde bir refah anlayışının yansımasıdır. Artan kişisel refah istekleri devletin yaptığı harcamaların artması eğilimini doğuracaktır.
10. **E** **Kamu harcamalarının sınıflandırılma nedenleri:**
- Kamu harcama türleri hakkında sağlıklı bilgi sahibi olmak
  - Kamu harcamalarının iktisadi ve mali sonuçlarını görmek
  - Bütçe plan ilişkilerinde uyum sağlayarak devlet muhasebesinin temelini oluşturmak
  - Kamu harcamalarından mali bir araç olarak bilinçli şekilde yararlanmak
11. **B** **Verginin Ekonomik Amacı:** Devletin birtakım makroekonomik hedeflerine ulaşmak amacıyla vergiyi bir araç olarak kullanmasıdır. Diğer bir ifadeyle verginin bir iktisat politikası aracı olarak kullanılmasıdır. Tasarruf ve yatırımları teşvik etmek, üretim ve tüketime yön vermek, ekonomik istikrarı sağlamak, ödemeler dengesini düzeltmek, ekonomik yapıyı değiştirmek, boş kapasiteyi önlemek ve spekülasyonu önlemek gibi amaçlara ulaşmak için vergi politikalarının belirlenmesi, vergilemenin iktisadi (ekonomik) fonksiyonunu ifade eder. Durgunluk dönemlerinde ekonomik canlanmayı sağlamak için verginin azaltılması, enflasyon dönemlerinde ise talebin dizginlenmesi için verginin artırılması ekonomik fonksiyonun bir örneğidir.
12. **D** En az toplam fedakârlık anlayışına göre, vergi dolayısıyla bütün toplumun katlandığı toplam fedakârlık mümkün olduğunca az olmalıdır. Bunu gerçekleştirmek için de toplumun zengin kesimlerinin, vergi sonrası gelirleri kendilerinden sonra gelen zengin grubun düzeyine eşitleninceye kadar vergilendirilmeleri gerekir. Böylece, toplam fayda bütün toplum için maksimum düzeye çıkarılacaktır. Bunun anlamı, her bireyin gelirinin marjinal faydasının eşitlenmesidir. Ancak, bunun için marjinal vergi oranının %100'e ulaştığı bir vergi sistemine gerek duyulacaktır.
13. **E** **Vergi Arbitraji:** Vergi arbitraji; farklı gelir türleri ve farklı bireylerin vergilendiği, farklı oranların avantajından yararlanılmasını ifade etmekte olup, bunun sonucunda; her iki tarafın da ortak vergi yükümlülüklerinin azalması sonucu daha iyi duruma geldiği risksiz işlemler kümesini ifade etmektedir. Bir firmanın bir kısım makinesini diğer bir firmaya satıp, daha sonra leasing yoluyla, ondan bunları kiralaması sonucunda gider yazılabilecek tutarların değişimine bağlı olarak, vergi avantajı elde edilmesi, söz konusu işleme örnek gösterilebilir.
14. **B** **Üniter Gelir Vergisi:** Üniter gelir vergisinde, gerçek kişilerin çeşitli kaynaklardan elde ettikleri tüm kazanç ve iratlar (ticari kazanç, zirai kazanç, serbest meslek kazancı, ücret, menkul ve gayrimenkul sermaye iradı ve diğer kazanç ve iratlar) toplanır, varsa diğer kaynaklardaki zararlar mahsup edilir ve bulunacak safi kazançta artan oranlı bir tarife uygulanarak vergi hesaplanır. Üniter gelir vergisi hesaplanırken en az geçim indirimi, diğer kişisel veya ailevi indirimler de uygulanır. Böylece artan oranlı tarife ile birlikte vergi kişinin ödeme gücüne göre alınmış olur. Başka bir deyişle vergi subjektif hâle gelir. Bu uygulamaya tek elemanlı üniter gelir vergisi denir. Eğer tek elemanlı sistemde toplam gelir belirli bir tutarı aşarsa aşan kısım ayrıca artan oranlı bir tarife ile vergilendirilirse buna da çift elemanlı üniter gelir vergisi denir. Tek elemanlı gelir vergisi Türkiye, Fransa, Almanya ve İskandinav ülkelerinde uygulanırken çift elemanlı vergi İngiltere'de uygulanmaktadır.
15. **C** Mükellefin beyannamesini zamanında vermesi ancak içindeki matrah bilgisinin belirtilmemesi halinde mükellefe, takdir komisyonu tarafından 15 günden az olmamak üzere bir mühlet verilerek vergi matrahına ilişkin bilgileri vermeye ve kanuni defterlerini ibraz etmeye davet olunur. Bu davet üzerine mükellef istenilen bilgileri verir ve kanuni defterlerini ibraz ederse, defter ve vesikalar ihticaca salih bulunmak şartıyla, mükellefe takdir olunacak matrah defter ve vesikaları kayıtlarına göre tespit olunacak miktardan fazla olamaz.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

16. D

Sermaye Değeri = Yıllık İrat / Cari Faiz Oranı
Verginin Amortismanı = Sermaye Değeri x Vergi Oranı
Sermaye Değeri = 300.000 / 0,20 = 60.000 TL
Verginin Amortismanı = Sermaye Değeri x Vergi Oranı
Verginin Amortismanı = 60.000 TL x 0,30 = 18.000 TL

17. A Vergilemede aşırı yük; devletin vergi koyması sonucu bireylerin piyasadaki tercihlerini değiştirmeleri nedeniyle ortaya çıkan fayda kaybının, devletin elde ettiği vergi hasılatından büyük olması durumudur. Yani vergilemenin neden olduğu etkinlik kaybıdır. Eğer malın talebinin fiyat esnekliği sıfır ise aşırı yük ortaya çıkmaz. Bu mallar temel mallar ya da ikamesi olmayan mallardır. Etkinlik açısından aşırı yükün minimum olması yani talep esnekliği düşük olan malların vergilendirilmesi arzu edilir.

18. A **Dr. Price Yöntemi:** Bir İngiliz matematikçi ve pazarcı olan Dr. Price, 18. yy. sonlarında bileşik faiz yönteminin devlet borçlarına uygulanmasıyla, borçların kolaylıkla ortadan kaldırılmasının mümkün olduğunu ve böylece borç artışının sınırlandırıldığını ileri sürmüştür. Dr. Price'in Otomatik Amortisman Sistemi'ne göre; devlet her yıl borçlarının itfası için ayırdığı meblağı piyasadaki tahvil alımında kullandığında ve söz konusu tahvillerin faiz geliriyle de ertesi yıl yeni tahviller aldığı ve bu işlem her yıl tekrarlanarak devam ettiğinde, bileşik faiz yönteminin doğal sonucu olarak ortaya büyüyen bir fon çıkmış olacaktır. Dolayısıyla borcun seviyesi ne olursa olsun, belirli bir süre sonunda borcun tamamı itfa edilecektir.

19. D **Tezgahestü piyasalar:** İkincil piyasaların diğer bir türü, borsa kotuna alınmamış menkul kıymetlerin alım satımının yapıldığı teşkilatlanmamış tezgahestü piyasalardır. Tezgahestü piyasaların, "borsa dışı piyasa", "paralel piyasa" veya "alternatif piyasa" olarak da adlandırıldıkları görülmektedir. Bu piyasalarda menkul kıymetlerin alım satımına ilişkin işlemlerin yürütüleceği bir mekân mevcut değildir. Tezgahestü piyasalarda genelde alım satım şart ve usullerini düzenleyen kurallar da yoktur. Borsaların aksine tezgahestü piyasalarda hem ihraççıların hem de alım satım işlemlerinin denetim ve gözetimi söz konusu değildir. Bu durum, tezgahestü piyasaların yatırımcılar bakımından daha riskli bir piyasa olduğunun göstergesidir. Tezgahestü piyasalar aracı piyasalardır. Tezgahestü piyasalarda borsalardaki gibi bir düzen mevcut olmadığı için, işlem yapan aracılardan borsa üyesi olması şartı da aranmaz. Aracıların alım satım için verdikleri fiyatlara göre piyasa oluşur. Aracıların alım satımında komisyon alabilecekleri gibi, alım satımında oluşan fiyat farkından da kazanç elde edebilirler.

20. E Kamu kesimi finansman açığı, kamu kesiminin toplam açığını gösterir.

Kamu Kesimi Finansman Açığı = Kamu Kesimi Gelirleri – Kamu Kesimi Giderleri

Kamu Kesimi Finansman Açığı = Bütçe Açığı + Sosyal Güvenlik Açığı + KİT Açığı + Fon Açığı + Döner Sermayeli Kuruluşların Açığı

21. B Moratoryum, bir ülkenin vadesi gelmiş olan borçlarına ilişkin olarak, herhangi bir anlaşma, mahkeme kararı veya kanuna dayanmadan aldığı tek taraflı bir kararla borç ödemesini durdurduğunu veya ertelediğini ilan etmesidir. Bunun sonucunda alacaklı ülke ile konsolidasyon anlaşması imzalanır. Dolayısıyla moratoryum borcu sona erdiren bir neden değildir. Türkiye, 4 Ağustos 1958 tarihinde moratoryum ilan etmiş ve sonra alacaklı ülkelerle Paris'te konsolidasyon anlaşması imzalamıştır.

22. C Borçların borç sözleşmesindeki vade hükümlerine aykırı olarak yönetilmesine konsolidasyon denir. Borç sözleşmesine aykırı olarak devletin borcun vade yapısını uzatması sonucu, kısa vadeli borçların uzun vadeli veya süresiz (ebedi) bir borç haline getirilmesi işlemidir. Devlet konsolidasyon ile kısa vadeli borçlarını yapı değişikliğine uğratarak uzun vadeli borç haline getirebilir. Konversiyon gibi tahkim de olağanüstü dönemlerde yapılabilir. Konsolidasyonda yeni bir borç söz konusu olmamakta, eski borç miktarı değişmeksizin süresi uzamaktadır.

23. B $\Delta B = B(r - g) - f$

$0 = 500.000 \text{ TL} (0,05 - 0,02) - f$

$f = 15.000 \text{ TL}$

24. C **Osmanlı Döneminde Bütçe:**

- Bütçelemeye ilişkin ilk sistemli belge - 1855 - Bütçe Nizamnamesi
- Bütçe kelimesinin ilk kullanıldığı yer - 1876 - Kanuni Esasi

Kanuni Esasi - 1876

- İlk defa bütçe hakkı kabul edildi.
- İlk defa Kesin Hesap Kanunu kabul edildi.
- İlk defa vergilerin kanuniliği kabul edildi.
- Bütçenin yıllık olma ilkesi kabul edildi.

25. E Çağdaş bütçe fonksiyonlarından dağıtım-bölüşüm fonksiyonuna göre bütçe gelir dağılımında adaleti sağlamalıdır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

26. D Yatırım bütçe sisteminin yararları:

- Özellikleri farklı harcamaları içermesi nedeniyle tahmin, analiz ve finansman yöntemlerinin farklı olması, bütçede tahminlerin daha doğru olmasına ve bütçe uygulamasının daha iyi yapılmasına yardımcı olur.
- Devletin yatırım harcamalarının daha iyi bir biçimde görülmesini sağlar ve böylece ülke kalkınmasının planlamasına yardımcı olur.
- Devletin net malvarlığındaki değişmelerin daha iyi görülmesine yardımcı olur.

27. B Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak anılan Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Cumhurbaşkanı kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır.

28. E Ön ödeme

Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir. Verilecek avansın üst sınırları merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir.

Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir. İlgili kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümleri saklıdır.

Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Cumhurbaşkanı, diğer kamu idarelerinde ise üst yönetici tarafından idare bütçesinin ilgili tertibine ödenek kaydolunur.

Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşınmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenekler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artığı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek

ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarı ve mahsup süresi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

29. C Giderin gerçekleştirilmesi

Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Elektronik ortamda oluşturulan ortak bir veri tabanından yararlanmak suretiyle yapılacak harcamalarda, veri giriş işlemleri gerçekleştirme görevi sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

30. A 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlar:

1. Mükellefin bunları Türkiye'de hesaplarına intikal ettirdiği yılda;
2. Türkiye'de hesaplara intikal ettirilmemesinin mükellefin iradesi dışındaki sebeplerden ileri geldiği tevsik olunan hallerde, mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda;

Elde edilmiş sayılır.

31. B 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki şirketlerin sermayesine iştirak eden kurumların, bu iştiraklerinden elde ettikleri aşağıdaki şartları taşıyan iştirak kazançları kurumlar vergisinden müstesnadır:
- 1) İştirak payını elinde tutan şirketin, yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az %10'una sahip olması
  - 2) Kazancın elde edildiği tarih itibarıyla iştirak payının kesintisiz olarak en az bir yıl süreyle elde tutulması (Rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle veya yurt dışı iştirakin iç kaynaklarından yapılan sermaye artırımları nedeniyle elde edilen iştirak payları için sahip olunan eski iştirak paylarının elde edilme tarihi esas alınır.)
  - 3) Yurt dışı iştirak kazancının kâr payı dağıtımına kaynak olan kazançlar üzerinden ödenen vergiler dahil iştirak edilen kurumun faaliyette bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az %15 oranında gelir ve kurumlar vergisi benzeri toplam vergi yükü taşınması; iştirak edilen şirketin esas faaliyet konusunun, finansal kiralama dahil finansman temini veya sigorta hizmetlerinin sunulması ya da menkul kıymet yatırımı olması durumunda, iştirak edilen kurumun faaliyette bulunduğu ülke vergi kanunları uyarınca en az Türkiye'de uygulanan kurumlar vergisi oranında gelir ve kurumlar vergisi benzeri toplam vergi yükü taşınması
  - 4) İştirak kazancının, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar Türkiye'ye transfer edilmesi

32. C 6802 sayılı Gider Vergisi Kanunu'na göre:

- Banka ve sigorta muameleleri vergisinin matrahı verginin konusu olarak kanununda yazılı paraların tutarıdır.
- Kambiyo alım ve satım muamelelerinde kambiyo satışlarının tutarı vergiye matrah olur.
- Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta araçlarına yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz.

33. A Vergi mahremiyeti: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre aşağıda yazılı kimseler görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine mütaallik olmak üzere öğrendikleri sırları veya gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların nefrine kullanamazlar:

1. Vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurlar
2. Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanlar
3. Vergi kanunlarına göre kurulan komisyonlara iştirak edenler
4. Vergi işlerinde kullanılan bilirkişiler

Bu yasak, yukarıda yazılı kimseler, bu görevlerinden ayrılışları dahi devam eder.

34. B PİŞMANLIK VE ISLAH

Beyana dayanan vergilerde vergi ziyayı cezasını gerektiren veya kaçakçılık suçu oluşturan filleri işleyen yükümlüler ile bunlara iştirak eden diğer kişilerin kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber vermesi durumunda belirli şartların sağlanması hâlinde vergi ziyayı cezası kesilmemekte, kaçakçılık suçu için kovuşturma yapılmamaktadır. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen bu kuruma pişmanlık ve ıslah kurumu adı verilmektedir. Yükümlü vergi ziyayı suçu işlemesine karşın, bu eylemiyle ilgili herhangi bir ihbar yapılmadan, idare tarafından konu ile ilgili inceleme başlatılmadan ya da konu takdir komisyonuna sevk edilmeden önce eyleminden duyduğu pişmanlık nedeniyle idareye başvurması hâlinde pişmanlık ve ıslah kurumundan yararlanabilmektedir. Bununla birlikte yükümlünün kurumdan yararlanabilmesi için maddi ve şekli ödevleri yerine getirmesi gerektiği gibi pişmanlık zammını da ödemesi gerekmektedir.

35. E Tahakkuk zamanaşımı: Vergiyi doğuran olayın meydana geldiği tarihi izleyen yılbaşından itibaren beş yıl geçtikten sonra vergi idaresinin vergi tarh etme yetkisinin sona ermesidir.

Bu durumda 30 Nisan 2023 tarihinde verilecek kurumlar vergisi beyannamesi 2022 yılına ait kurum kazancıdır. O halde vergiyi doğuran olay 2022 yılına aittir. 2022 yılını izleyen yılın başı itibarıyla 5 yıl sayılırsa tahakkuk zamanaşımı 31 Aralık 2027'de sona erecektir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

36. B Formül esnekliği yöntemi: Gelir, istihdam veya fiyatlar genel düzeyinde değişiklikler olduğunu varsayalım. Bu durum karşısında vergi oranlarında birtakım değişikliklerin kendiliğinden yürürlüğe girebilmesi gereği için bazı hükümlerin sisteme konulması gerekmektedir. Örneğin, yasama organı yürütme organına, eğer işsizlik oranı belli bir dönem için söz gelimi %5 oranını aşarsa gelir vergisi oranlarında %10'luk bir indirim yapma yetkisi verebilir. Veya bir ekonomide yıllık fiyat artışı belli bir dönem içinde söz gelimi %5 oranını aşarsa vergi oranlarında %10'luk bir artış yapma yetkisi verebilir. Buna göre formül esnekliği yönteminde bir ekonomide ekonomik yapı ile ilgili göstergeler belli bir değeri aşınca türü ve büyüklüğü önceden saptanmış olan birtakım önlemler devreye girmekte ve böylece örneğin, vergi oranlarındaki değişiklikler iradi bir maliye politikası olmaktan çıkartılarak, kısmen otomatikleştirilmiş olmaktadır.

37. C Ekonominin yapısından kaynaklanan enerji, bazı hammaddeler veya nitelikli eleman eksikliği gibi nedenlerle, talep yapısının üretim yapısına uydurulamaması sonucu ortaya çıkan fiyat artışları **yapısal enflasyon** olarak tanımlanmaktadır.

38. C Harcamalar üzerinden alınan vergiler daha geniş tabana yayıldığı için etki alanı daha yaygın olmaktadır. Dolayısıyla bu vergiler gelir üzerinden alınan vergilere nazaran enflasyon dönemlerinde daha başarılı kabul edilmektedir. Çünkü gelir üzerinden alınan vergilerin bir kısmı tasarruflara dayanabilmekte iken, bu vergiler doğrudan harcamalar üzerinden alındığı için toplam talebi doğrudan düşürmektedir.

39. C Ricardian Eşdeğerlik Teoremi'ne göre kamu açıklarının finansmanında vergileme ve borçlanma aynı (eşdeğerli) etkilere sahiptir. Barro'nun ünlü makalesindeki bu teori şu şekilde özetlenebilir: Devlet borçlanma senetlerine sahip onanlar, ilk başta tasarruflarını kazançlı bir alanda değerlendirdikleri için kendilerini servet sahibi olarak görebilirler (servet etkisi). Ancak bu rasyonel bireyler borç geri ödemelerinin vergi gelirleri ile yapılaşının bilincinde olduklarından, sahip oldukları borç senetlerinin gelecekte alınacak vergilerin yükümlülüğüne eşdeğerli olduğunu bilirler. Bu durumda bugünkü devlet borçları, şimdiki nesil için bir servet olarak kabul edilse de, gelecek nesil için borçların geri ödenmesinde vergilerin kullanılacağı tahmin edilir. Gupta'ya göre de bu durumda kamu harcamalarının toplam talep üzerindeki etkisi, bu harcamaların borçlanma ya da vergilerle finanse edilmesine karşı duyursuz kalacaktır.

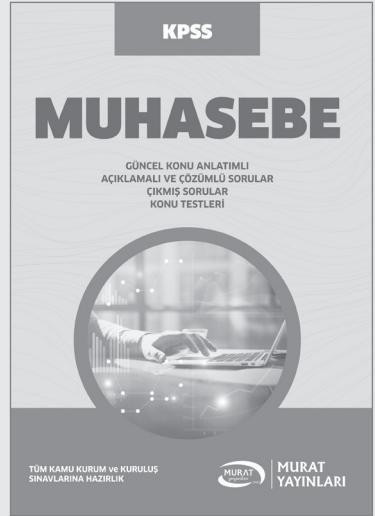
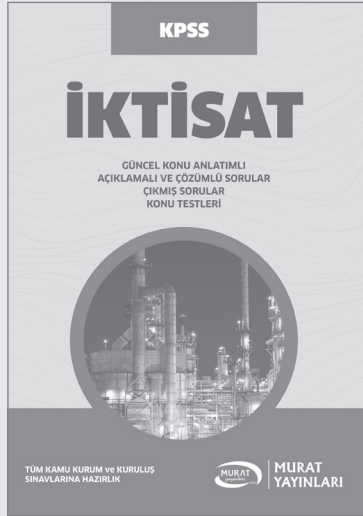
40. D Durgunlukla mücadelede öncelikle dış borçlanma tercih edilmelidir. Ancak iç borçlanma durumunda kısa vadeli ve ticari bankalardan borçlanma en anlamlı yöntemdir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

COPYRIGHT © MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Deneme Sınavının her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, deneme sınavlarının tamamen veya bir kısmının Murat Yayınları Ltd. Şti.'nin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve deneme sınavlarının hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş demektir.

Öneri ve bilgi için; 0312 231 31 21
www.muratyayinlari.com
facebook.com/muratyayincilik
dizgi@muratyayinlari.com